แนวทางเวชปฏิบัติการให้วัคซีนโควิด 19 แก่ผู้ใหญ่และผู้ป่วยอายุรกรรม

ราชวิทยาลัยอายุรแพทย์แห่งประเทศไทย**สนับสนุนให้บุคคลทุกคนที่อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปรับการฉีดวัคซีนโควิด 19** ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ในประเทศไทยในสถานการณ์ปัจจุบันโดยเร็วที่สุด

สนับสนุนให้ผู้ยังไม่เคยได้รับวัคซีนโควิด 19 ซึ่งมาตรวจติดตามรับการบริบาลที่สถานพยาบาลทั้งผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน ได้รับวัคซีนโควิด 19 **ในวันที่มารับบริการหรือก่อนจำหน่ายกลับบ้าน**

ปัจจุบันยังไม่มีวัคซีนโควิด 19 ชนิดเชื้อเป็นอ่อนฤทธิ์ (live-attenuated vaccines)

ราชวิทยาลัยอายุรแพทย์แห่งประเทศไทย ร่วมกับสมาคมวิชาชีพสาขาต่าง ๆ ทางอายุรศาสตร์ จัดทำแนวทางเวชปฏิบัติการให้วัคซีนโควิด 19 แก่ผู้ใหญ่และผู้ป่วยอายุรกรรม จากหลักฐานเท่าที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้**แพทย์และบุคลากรทางการแพทย์** ได้ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการให้วัคซีนได้ถูกต้องและสอดคล้องกับสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีการระบาดใหญ่ของโรคโควิด 19 ในปัจจุบัน ประกอบด้วยส่วนสำคัญดังนี้

ผู้ป่วย/บุคคลที่สามารถรับการฉีดวัคซีนโควิด 19 ได้อย่างปลอดภัย และแนะนำให้ได้รับการฉีดทันทีที่ทำได้

บุคคล/ผู้ป่วยที่แนะนำให้รับการฉีดวัคซีนโควิด 19 ได้ โดยมีข้อพิจารณาเพิ่มเติม

ผู้ได้รับการฉีดวัคซีนโควิด 19 ก่อนและหลังการฉีด

แนวทางเวชปฏิบัติการให้วัคซีนโควิด 19 แก่ผู้ใหญ่และผู้ป่วยอายุรกรรม
ราชวิทยาลัยอายุรแพทย์แห่งประเทศไทย ฉบับวันที่ 25 พฤษภาคม 2564

ผู้ป่วย/บุคคลที่สามารถรับการฉีดวัคซีนโควิด 19 ได้อย่างปลอดภัย และแนะนำให้ได้รับการฉีดทันทีที่ทำได้

1. ผู้ป่วยที่มีโรคประจำตัวซึ่งอยู่ในภาวะคงที่ เช่น

- **โรคความดันเลือดสูงหรือโรคเบาหวาน**ซึ่งไม่มีภาวะวิกฤต แม้ยังควบคุมระดับความดันเลือดหรือระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้ตามเป้าหมาย
- **โรคหัวใจและหลอดเลือดต่าง ๆ**
- โรคระบบทางเดินอาหารและตับ
- **โรคติดเชื้อเอชไอวี**
- โรคข้ออักเสบ/**โรคแพ้ภูมิตัวเอง**
- โรคสะเก็ดเงิน
- **โรคภูมิแพ้**
- ภาวะสมองเสื่อม
- **อัมพาต อัมพฤกษ์**
- โรคไตเรื้อรัง
- **ผู้สูงอายุที่มีภาวะเปราะบาง**
- โรคหืด/ปอดอุดกั้นเรื้อรัง
- ผู้ป่วยโรคไขกระดูกฝ่อ (aplastic anemia)
- ไขกระดูกทำงานผิดปกติ (MDS หรือ MPN)
- **โรคมะเร็งทางโลหิตวิทยา และโรคมะเร็งอื่น**

2. ผู้ป่วยที่ได้รับหรืออยู่ระหว่างได้รับการบำบัดด้วยยาและวิธีการต่าง ๆ เช่น

- **เคมีบำบัด รังสีรักษา**
- การบำบัดทดแทนไต
- **ยากดภูมิคุ้มกันที่อาการของโรคสงบ**
- เลือดหรือผลิตภัณฑ์จากเลือดทุกชนิด
- อิมมูโนโกลบูลินเข้าหลอดเลือดดำ
- ยาสูดสเตียรอยด์
- **ยาควบคุมอาการของโรคต่าง**

แนวทางเวชปฏิบัติการให้วัคซีนโควิด 19 แก่ผู้ใหญ่และผู้ป่วยอายุรกรรม
ราชวิทยาลัยอายุรแพทย์แห่งประเทศไทย ฉบับวันที่ 25 พฤษภาคม 2564

ผู้ป่วย/บุคคลที่สามารถรับการฉีดวัคซีนโควิด 19 ได้อย่างปลอดภัย และแนะนำให้ได้รับการฉีดทันทีที่ทำได้

3. ผู้ป่วยที่เลือดออกง่าย

โรคเลือดออกง่าย

เกล็ดเลือดต่ำหรือเกล็ดเลือดทำงานผิดปกติ

ได้รับยาต้านเกล็ดเลือด/ยาต้านการแข็งตัวของเลือดที่ไม่ใช่วาร์ฟาริน (เช่น aspirin, clopidogrel, ticagrelor, prasugrel)

ได้รับยาวาร์ฟารินต้านการแข็งตัวของเลือด

กรณีมีผลตรวจระดับ INR ต่ำกว่า 4.0 ภายใน 1 สัปดาห์

หรือมีผลระดับ INR ก่อนหน้านี้อยู่ในระดับต่ำกว่า 3.0 มาโดยตลอด

ไม่จำเป็นต้องหยุดหรือปรับขนาดยาและไม่จำเป็นต้องตรวจ INR ก่อนรับวัคซีน

รับการฉีดวัคซีนโควิด 19 ได้โด**ยใช้เข็มฉีดยาขนาดเล็ก 25G หรือ 27G** ฉีดที่กล้ามเนื้อต้นแขน แล้วกดตำแหน่งที่ฉีดไว้นานประมาณ 5 นาที จากนั้นอาจประคบเย็นต่อด้วยน้ำแข็งหรือเจลเย็น

4. บุคคลที่มีประวัติแพ้อาหารหรือแพ้ยาต่าง ๆ

5. ผู้ป่วยที่ไม่อยู่ในฐานะที่จะรับทราบข้อมูลได้ (เช่น ผู้ป่วยสมองเสื่อม ผู้ป่วยติดเตียง) ควรให้บุคคลซึ่งเป็นทายาทโดยธรรมรับทราบข้อมูลและตัดสินใจแทน

6. ผู้ดูแลหรือผู้ใกล้ชิดผู้ป่วยที่มีโรคประจำตัว

แนวทางเวชปฏิบัติการให้วัคซีนโควิด 19 แก่ผู้ใหญ่และผู้ป่วยอายุรกรรม
ราชวิทยาลัยอายุรแพทย์แห่งประเทศไทย ฉบับวันที่ 25 พฤษภาคม 2564

บุคคล/ผู้ป่วยที่แนะนำให้รับการฉีดวัคซีนโควิด 19 ได้ โดยมีข้อพิจารณาเพิ่มเติม

1. บุคคลที่มีประวัติแอนาฟิแล็กซิสจากวัคซีนอื่นมาก่อน แนะนำให้ตรวจสอบส่วนประกอบของวัคซีนที่ผู้ป่วยเคยแพ้ และให้รับการฉีดวัคซีนโควิด 19 ชนิดที่ไม่มีส่วนประกอบเดียวกันกับวัคซีนที่เคยแพ้ได้ทันที **(รายละเอียดในฉบับเต็มตาม QR ด้านล่าง)**

2. ผู้ป่วยที่เพิ่งมีอาการหรืออาการยังไม่เสถียรหรือยังมีอาการที่เป็นอันตรายต่อชีวิต (life-threatening) เช่น

- ผู้ป่วยที่มีอาการของโรคหลอดเลือดหัวใจตีบเฉียบพลัน (acute coronary syndrome)
- ภาวะหัวใจล้มเหลวเฉียบพลัน (acute decompensated heart failure)
- โรคความดันเลือดสูงฉุกเฉิน (hypertensive emergency)
- โรคหลอดเลือดสมองเฉียบพลัน (acute stroke)
- โรคปอดอุดกั้น เรื้อรัง/โรคหืดที่มีอาการกำเริบ (acute exacerbation of COPD/asthma)
- ผู้ป่วยหลังรับการผ่าตัด

แนะนำให้**รับการฉีดวัคซีนโควิด 19 ทันทีเมื่อควบคุมอาการได้คงที่แล้วหรือก่อนจำหน่ายกลับ**

3. ผู้ป่วยที่มีระดับเม็ดเลือดขาวต่ำรุนแรง แนะนำให้รอจนกระทั่งพ้นช่วงที่มีเม็ดเลือดขาวต่ำรุนแรง แล้วรีบจัดให้**รับการฉีดวัคซีนโควิด 19 ทันทีที่จำนวนเม็ดเลือดขาวชนิดนิวโทรฟิลเกิน 1,000 เซลล์ต่อไมโครลิตร**

แนวทางเวชปฏิบัติการให้วัคซีนโควิด 19 แก่ผู้ใหญ่และผู้ป่วยอายุรกรรม
ราชวิทยาลัยอายุรแพทย์แห่งประเทศไทย ฉบับวันที่ 25 พฤษภาคม 2564

บุคคล/ผู้ป่วยที่แนะนำให้รับการฉีดวัคซีนโควิด 19 ได้ โดยมีข้อพิจารณาเพิ่มเติม

4. ผู้ป่วยโรคเลือดซึ่งได้รับการรักษาด้วยการปลูกถ่ายเซลล์ต้นกำเนิด (stem cells) หรือบำบัดด้วย ภูมิคุ้มกัน CAR-T cell แนะนำให้**รับการฉีดวัคซีนโควิด 19 ได้เมื่อพ้น 3 เดือน**หลังปลูกถ่ายเซลล์ต้นกำเนิดหรือบำบัดด้วยภูมิคุ้มกัน CAR-T cell

5. ผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดปลูกถ่ายอวัยวะ (เช่น ไต ตับ ปอด หัวใจ) แนะนำให้**รับการฉีดวัคซีนโควิด 19 ได้เมื่อพ้น 1 เดือน** หลังผ่าตัดและมีอาการคงที่แล้ว หรือเมื่อพ้น 1 เดือนหลังได้รับการรักษาภาวะปฏิเสธอวัยวะ โดยให้ปรึกษาแพทย์ผู้ดูแลก่อน

6. ผู้ป่วยที่ได้รับการบำบัดด้วยแอนติบอดี (antibody therapy) หรือได้รับยาแอนติบอดี (antibody drugs: -mab) แนะนำให้รับการฉีดวัคซีนโควิด 19 ได้ดังนี้

ผู้ป่วยโควิด 19 ที่เคยได้รับการบำบัดด้วยพลาสมาจากผู้ป่วยที่หายจากโควิด 19 (convalescent plasma containing anti-SARS-CoV-2 antibodies) **หรือ monoclonal antibodies** for treatment of COVID-19 (casirivimab & imdevimab) แนะนำให้**รับการฉีดวัคซีนโควิด 19 ได้เมื่อพ้น 3 เดือน**หลังได้รับการบำบัดดังกล่าว

ผู้ป่วยที่ได้รับยา rituximab แนะนำให้**รับการฉีดวัคซีนโควิด 19 ได้เมื่อพ้น 1 เดือน**หลังได้รับยาดังกล่าว หรือก่อนให้ยา rituximab ครั้งแรกอย่างน้อย 14 วัน

ผู้ป่วยที่ได้รับยาแอนติบอดีขนานอื่น (เช่น omalizumab, benralizumab, dupilumab) แนะนำให้**รับการฉีดวัคซีนโควิด 19 ได้เมื่อพ้น 7 วัน**ก่อนหรือหลังได้รับยาดังกล่าว

บุคคลผู้ได้รับการฉีดวัคซีนโควิด 19 ทั้งก่อนและหลังการฉีด

สามารถทำกิจวัตรประจำวันได้ตามปกติ (เช่น การบริโภคอาหารและเครื่องดื่ม รวมทั้งชา/กาแฟ ยาต่าง ๆ ตลอดจนทำหน้าที่การงานที่เคยทำปกติได้) และ **ไม่ควรออกกำลังกายหนักกว่าที่เคยทำปกติ หรือพักผ่อนน้อยกว่าปกติในช่วง 1-2 วัน** ก่อนและหลังการได้รับวัคซีน

ในกรณีที่จำเป็นต้องได้รับวัคซีนอื่น (เช่น วัคซีนโรคพิษสุนัขบ้า วัคซีนบาดทะยัก) ให้รับการฉีดวัคซีนโควิด 19 ได้**โดยไม่จำเป็นต้องเว้นระยะเวลา** แต่ให้ฉีดที่ตำแหน่งต่างกัน

ในกรณีต้องการสังเกตอาการ/ผลไม่พึงประสงค์จากการได้รับวัคซีนแต่ละชนิด **อาจเว้นระยะเวลาห่างกันประมาณ 1 สัปดาห์**

แนวทางเวชปฏิบัติการให้วัคซีนโควิด 19 แก่ผู้ใหญ่และผู้ป่วยอายุรกรรม
ราชวิทยาลัยอายุรแพทย์แห่งประเทศไทย ฉบับวันที่ 25 พฤษภาคม 2564